

Euroopa
Komisjon

2013. aasta aruanne

Euroopa Liidu arengu-
ja välisabipoliitika ning
selle rakendamise kohta
2012. aastal

Tähtsamate osade kokkuvõte

Areng ja koostöö

Euroopa Komisjon

Arengu ja koostöö peadirektoraat EuropeAid
Rue de la Loi 41 – B-1049 Brüssel
Faks: + 32 (0)2 299 64 07
E-post: europeaid-info@ec.europa.eu

Internet

http://ec.europa.eu/europeaid/index_et.htm
http://eeas.europa.eu/index_et.htm

Võite tutvuda aastaaruandega inglise ja prantsuse keeles ning samuti tähtsamate osade kokkuvõtetega ELi 23 ametlikus keeles veebisaidil:
http://ec.europa.eu/europeaid/multimedia/publications/index_en.htm

Mõlemat väljaannet on võimalik saada trükisena. Taotlus palutakse esitada e-posti aadressil EuropeAid-INFOPOINT-PUBLICATIONS@ec.europa.eu.

2013. aasta aruanne Euroopa Liidu
arengu- ja välisabipoliitika ning selle
rakendamise kohta 2012. aastal
Tähtsamate osade kokkuvõte

Euroopa Komisjon ega üksi tema nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas väljaandes esitatud teabe kasutamise eest.

Kõik fotod © EL, välja arvatud tiitelleht ja lk 3: © ÜRO // lk 8: © T. Woźny/PAH // lk 16: © EL/K. Duchateau

© Euroopa Liit, 2013

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud. Kataloogimisandmed on väljaande lõpus.

Avaldamiseks ettevalmistamine: Gopa-Cartermill.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2013

Trükitud Belgias, november 2013

Trükitud taaskasutatud paberile, millele on antud ELi joonestuspaberi ökomärgis (www.ecolabel.eu)

EESSÕNA

2012. aasta oli arengukoostöö seisukohast sündmusterikas. See, kuidas ja kellele me abi anname, on jätkuvalt väga oluline. Seepärast on mul hea meel, et meie aastaaruandest selgub taas, kuidas meil on õnnestunud anda abi seal, kus seda on kõige rohkem vaja, ja saavutada kohapeal konkreetseid tulemusi.

2012. aasta detsembris sai Euroopa Liit Nobeli rahu-preemia, millega tunnustati meie tööd Euroopas rahu, demokraatia ja inimõiguste austamise tagamisel. See auhind kinnitab ka, et meil on üleilmse solidaarsuse edendajana ainulaadne roll ja vastutus. EL näitas 2012. aastal, et ta suudab reageerida kiirelt ja otsustavalt ebakindlates ja kriisiolukordades, nagu Saheli põud ning Süüria ja Mali konfliktid. Samuti näitasime, et suudame reageerida riikide muutuvatele vajadustele ja olukordadele. Näiteks Myanmaris/Birmas suurendasime märkimisväärselt koostööd ja rahalisi vahendeid ning Vahemere lõunapiirkonnas reageerisime piirkonna kiirelt muutuvatele vajadustele, toetades muu hulgas demokraatlikke muutusi ning kaubanduse edendamist ja töökohtade loomist.

2012. aastal rakendus täiel määral ka muutuste kava, mistõttu meie töö muutus tõhusamaks. Näiteks energeetika valdkonnas, mis on üks meie prioriteete, korraldasime kõrgetasemelise tippkohtumise, et toetada ÜRO algatust „Säästev energia kõigi jaoks”. Kohtumisel seati eesmärgiks aidata arenguriikidel tagada aastaks 2030 säästva energia teenused 500 miljonile inimesele.

Jätkasime ka ettevalmistuste tegemist 2015. aasta järgse üleilmse tegevuskava väljatöötamiseks, toetudes aastatuhande arengueesmärkide täitmisel saavutatud tulemustele. Isiklikust seisukohast olen uhke, et mind on nimetatud ÜRO kõrgetasemelise eksperdirühma liikmeks edendama 2015. aasta järgset tegevuskava, milles on ühendatud vaesuse kaotamise ja säästva arengu eesmärgid. Järgmised aastad on otsustavad: tuleb teha kokkuvõtteid saavutatust ja kavandada tulevikuplaane. ELil on arengukoostöö vallas jätkuvalt juhtroll ja me tagame, et antud abi muudab kogu maailmas inimeste elu paremaks ja aitab neil pääseda vaesusest.

Andris Piebalgs
Euroopa Komisjoni arenguvolinik

ÜHISE TULEVIKU RAJAMINE VASTUTUSE JA SOLIDAARSUSE VAIMUS

2012. aastal omistati Euroopa Liidule (EL) Nobeli rahupreemia panuse eest rahu, demokraatia ja inimõiguste edendamisse Euroopas. Euroopa Komisjoni (komisjon) president José Manuel Barroso sidus selle saavutuse oma pöördumises Nobeli auhinnatseremoonial asjakohaselt ülemaailmse solidaarsuse ja vastutusega: „Maailmajaona, mis on pidanud laastavaid sõdu, aga ka üles ehitanud maailma ühe tugevaima majanduse ja edumeelseimad sotsiaalsüsteemid, ning olles üks maailma suurematest abiandjatest, on meil eriline vastutus miljonite abi vajavate inimeste ees”.

Euroopa on inimeste elukvaliteedi parandamise nimel tehtavate ülemaailmsete arengupingutuste keskmes. EL tervikuna on endiselt maailma suurim ametliku arenguabi andja: 2012. aastal eraldati selleks kokku 55,2 miljardit eurot¹. 2012. aasta oli ka esimene aasta, mil rakendati muutuste kava,² et suurendada ELi arengupoliitika mõju vaesuse vähendamisel. Samal ajal tehti edusamme 2015. aasta järgset perioodi hõlmava ülemaailmse raamistiku ettevalmistamisel, milles ELil on oluline roll. Ühtlasi pakkus EL kiiret ja tõhusat toetust ebakindlates olukordades ja kriisides, nagu pöud Sahelis ning konfliktid Süürias ja Malis.

Muutuste kava rakendamine

Muutuste kavas, mille nõukogu kiitis heaks 14. mail 2012, sätestatakse strateegilisem lähenemisviis vaesuse vähendamisele. Sellega soovitakse veelgi suurendada ELi arengupoliitika mõju³. Mõju suurendamiseks esitatakse rida ELi abi osutamise seotud olulisi muudatusi, mis hõlmavad muu hulgas järgmist: diferentseeritud lähenemisviis, mille eesmärk on suunata abi sinna, kus seda kõige enam vajatakse ning kus see avaldaks vaesuse vähendamise seiskohast kõige

suuremat mõju; igas riigis maksimaalselt kuni kolmele valdkonnale keskendumine; selgem rõhuasetus heale valitsemistavale, demokraatiale ja inimõigustele ning kaasavale ja jätkusuutlikule majanduskasvule; uued rahastamismehhanismide kaasamise määra suurendamine; poliitikavaldkondade sidususe tõhustamine ning kooskõlastamise ja liikmesriikidega võetavate ühismeetmete määra suurendamine.

Muutuste kava rakendamine on praegu pooleli. Mitu 2012. aastal vastu võetud teatist keskendus konkreetsetele aspektidele, näiteks „Sotsiaalkaitse Euroopa Liidu arengukoostöös”,⁴ „Demokraatia ja säästva arengu juured: Euroopa koostöö kodanikuühiskonnaga välissuhete valdkonnas”⁵ ning „ELi lähenemisviis vastupanuvõimele: õppetunnid toidukriisidest”⁶. Ülemaailmseid küsimusi ja arengukoostööd käsitleva iga-aastase sündmuse, Euroopa arengupäevade keskne teema oli järgmine: „Muutuste kava: kaasava ja jätkusuutliku majanduskasvu rakendamine inimarengu teenistusse”.

2012. aastal kasutas komisjon varasemast enam kombineeritud rahastamist, mille raames ühendatakse toetused muude vahenditega, nagu laenud ja omakapital, et saavutada konkreetsete projektide jaoks asjakohane rahastamisvahendite kombinatsioon. EL kehtestas kolm uut rahastamise ühendamise mehhanismi Aasia ning Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikidele. Selle tulemusena võimaldasid enam kui 400 miljoni euro ulatuses eraldatud ELi toetused neid saanud riikidel viia ellu investeerimisprojekte, kusjuures selliste projektide kogumaht oli ligikaudu 10 miljardit eurot.

Ühtlasi alustas komisjon tulemustest aru andmise ning projektide ja programmide rakendamisega seotud järelevalve- ja aruandlussüsteemide reformimise üldise raamistiku kujundamist. 2012. aastal edendati

1 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/137320.pdf.

2 KOM(2011) 637 (lõplik), 13.10.2011.

3 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/130243.pdf.

4 COM(2012) 446 final, 20.8.2012.

5 COM(2012) 492 final, 12.9.2012.

6 COM(2012) 586 final, 3.10.2012.

ELI ja liikmesriikide ühise kavandamise tava kuues riigis: Etioopias, Ghanas, Guatemalas, Laoses, Malis ja Rwandas. Haitis ja Lõuna-Sudaanis alustati ühist kavandamist juba varasema protsessi raames, et parandada tulemusi ja abi mõju. Samuti käivitati protsess ühise kavandamise laiendamiseks, hinnates selle teostatavust rohkem kui 40 uues riigis.

Toiduga kindlustatus ja toitumine

2012. aastal ei olnud 870 miljonil inimesel endiselt piisavalt toitu. Vastupanuvõimet käsitlevas teatises, mis võeti vastu oktoobris, toodi välja kümme olulist võimalust maailma kõige haavatavamate inimrühmade vastupanuvõime suurendamiseks. Need varieerusid riiklikest vastupanuvõime strateegiatest ja katastroofide ennetamise/juhtimise kavades nii tõhusate varajase hoiatamise süsteemideni katastroofialdistes riikides kui ka riskijuhtimise uuenduslike lähenemisviisideni.

Kolme aasta jooksul on ELI 1 miljardi euro suurune rahastamisvahend kiireks reageerimiseks toiduainete hinnatõusule arengumaades parandanud rohkem kui 59 miljoni inimese elukvaliteeti 49 riigis ning pakkunud kaudset toetust veel umbes 93 miljonile inimesele. Nendele edusammudele aitasid kaasa kaks programmi – loomade vaktsineerimise programm, mille raames on vaktsineeritud rohkem kui 44,6 miljonit looma, ning põllumajandusliku tootmise koolitusprogramm 1,5 miljonile inimesele.

2012. aastal käivitati 1 miljardi euro suuruse ELi aastatuhande arengueesmärkide algatuse raames mitmesuguseid programme. Aastatuhande arengueesmärkide algatuse siht on aidata kaasa kiirematele edusammudele seoses aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks 36 AKV riigis, eraldades rahalisi vahendeid nende eesmärkide tarbeks, mille puhul on edusammud kõige väiksemad, samuti tulemuspõhiseid vahendeid riikidele, kes on abi edukalt rakendanud.

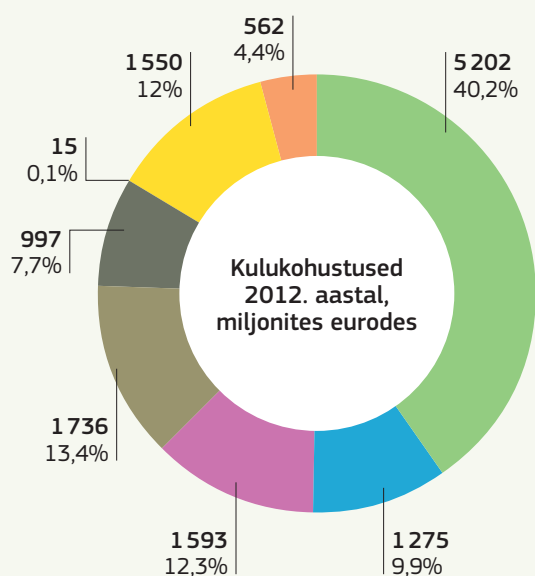
Tegevus aastatuhande arengueesmärkide algatuse raames

Veevarustuse tagamine halvemas olukorras olevates piirkondades Togos

ELi aastatuhande arengueesmärkide algatuse raames on eraldatud 16,7 miljonit eurot vee- ja kanalisatsioonisektorile Togo lõunapoolses Maritime'i piirkonnas, kus elab peaaegu pool elanikkonnast ning kuhu on koondunud 90% majandustegevusest. Ainult 13%-l selles piirkonnas elavatest inimestest on juurdepääs ohutule ja puhtale joogiveele, mida hangitakse traditsiooniliste veevõtukohtade või pumpade kaudu. Aastaks 2016 ehitatakse või taastatakse 467 veevõtukohta ja 6000 välikäimlat ning samal ajal koolitatakse 8500 avaliku sektori töötajat ja sidusrühma. UNICEFi ja Saksa Punase ristiga ühiselt korraldatava kahe projekti eesmärk on tagada joogivesi ja tualettruumid piirkonna 140 maakogukonnas ning koolitada peresid hügieeni valdkonnas, keskendudes eelkõige lastele.

Tabel 1. Jaotus sektorite lõikes

- Sotsiaalne infrastruktuur: haridus, tervis, vesi, valitsus ja kodanikuühiskond, muu
- Majanduslik infrastruktuur ja teenused: transport, kommunikatsioon, energia, muud teenused
- Tootmine : põllumajandus, metsandus ja kalapüük, tööstus, mäetööstus ja ehitustööstus, kaubandus ja turism
- Mitmed sektorid hõlmav / valdkonnaülene: keskkond, muu
- Eelarvetoetus, toiduabi, toiduga kindlustatus
- Võlgadega seotud meetmed
- Humanitaarabi: hädaolukordadele reageerimine, ümberkorraldus- ja taastamisabi, katastroofide ennetamine ja nendeks valmisolek
- Muud/jaotamata: halduskulud, täpsustamata

Poliitika tugineb paljutöötavatele tulemustele, mida on saavutatud vastupanuvõimet soodustavate ELi algatuste puhul Sahelis ja Aafrika Sarve piirkonnas: „Alliance Globale pour l’Initiative Résilience” (AGIR-Sahel) (Saheli vastupanuvõime algatuse partnerlus) ja „Supporting HoA Resilience” (SHARE) (Aafrika Sarve vastupanuvõime toetamine). Mõlema algatuse eesmärk on lõhkuda humanitaar- ja arenguabi püsiva kooskõlastamise teel põudade, nälja ja vaesuse nõiarang.

Toitumise valdkond on arengupoliitikas kesksel kohal. EL pühendus 2012. aastal sellele, et aidata partnerriikidel vähendada kasvupeetuse all kannatavate laste arvu vähemalt 7 miljoni lapse võrra aastaks 2025. Sellest tulenevalt eraldas ELi toiduga kindlustatuse temaatiline programm toitumise parandamise algatuse (Scaling Up Nutrition, SUN) sekretariaadi kaudu 5 miljonit eurot, et toetada riikide pingutusi ning tagada vajalikud toitained raseduse algusest kuni lapse teise sünnipäevani. 33 arengumaad, kus elab 59 miljonit maailma 165 miljonist kasvupeetusega lapsest, olid 2012. aasta lõpuks SUNiga liitunud. Ühtlasi osales EL aktiivselt mais toimunud G8 tippkohtumisel, kus pandi alus toiduainetega kindlustatuse parandamise uuele liidule⁷. Lisaks hakati 2012. aasta sügisel ette valmistama emade ja laste toitumise parandamist käsitlevat teatist, mille vastuvõtmine kavandati 2013. aasta märtsiks.

Sotsiaalkaitse

Liiga sageli unustatakse heaolu loomisel ühiskonna kõige haavatavamad liikmed. Ainult 20%-l maailma elanikkonnast on juurdepääs piisavale sotsiaalkaitsele, ning selle puudumine takistab pikaajalist ja säästvat arengut. Augustis võttis komisjon vastu sotsiaalkaitset käsitleva teatise, milles selgitatakse, kuidas arengukoostöö saab tugevdada sotsiaalkaitsepoliitikat ja -süsteeme. See sisaldab ettepanekuid partnerriikide toetamiseks, muu hulgas sotsiaalkaitse põhialuste valdkonnas, et algatada ja rakendada meetmeid töökohtade loomiseks ja paremateks töövõimalusteks ning ELi toetuse suunamiseks, et tegeleda sotsiaalse ebakindluse põhjustega. Kõnealused ettepanekud – kooskõlas muutuste kavas esitatud terviklikuma lähenemisviisiga inimarengu suhtes – esitati pärast laiaulatuslikku avalikku konsulteerimist, ning neid arutavad 2013. aastal ELi arenguministrid ja Euroopa Parlament. Ühtlasi väljendas EL toetust riigi tasandil kindlaksmääratud sotsiaalkaitse põhialuste kontseptsioonile ning aitas kaasa selle heakskiitmisele G20 tippkohtumisel ja sotsiaalkaitse põhialuseid käsitleva soovitusel vastuvõtmisele 2012. aasta rahvusvahelisel töökonverentsil.

7 Komisjoni pressiteade IP-12-490, 18.5.2012.

Hariduse tagamine ümberasustatud Süüria lastele

Haridussüsteemist välja jäänud ümberasustatud Süüria lapsi abistatakse 10 miljoni euro suuruse ELi programmi raames. UNICEFi kaudu rakendatava programmi eesmärk on tagada 5500 haavatavale Süüria ja Jordaania lapsele 39 Jordaania koolis juurdepääs tasuta formaalharidusele ja muudele asjakohastele haridusteenustele lisaks Jordaania vastuvõtvates kogukondades pakutavatele teenustele. Projektiga toetatakse Jordaania haridussüsteemi riigi ja kogukonna tasandil.

10

Üleminekuriikide toetamine

Oktoobris vastu võetud ühisteatise „ELi toetus jätkusuutlikele muudatustele üleminekuühiskondades”⁸ uuriti, mida EL saab pakkuda, et aidata üleminekuriikidel ellu viia edukad ja jätkusuutlikud muudatused. EL tugineb oma kogemustele seoses laienemisprotsessi, naabruspoliitika ja arengukoostööga ning ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga (ÜJKP). Ühisteatise sätestatakse rida konkreetseid meetmeid, et tõhustada ELi toetust kõnealustele riikidele, aitamaks neil saavutada pikaajalise mõjuga reforme.

Säästva energia tagamine kõigile

Toetus ÜRO algatuse „Säästev energia kõigi jaoks” (SE4ALL) eesmärkidele sai 2012. aastal oluliselt hoogu juurde. Kõrgetasemeline töörühm – mille liige on ka arenguvolinik Andris Piebalgs – juhtis algatuse esimest etappi, mille eesmärk on kaasata valitsused, erasektor

ja kodanikuühiskond, et tagada üldine juurdepääs ajakohastele energiateenustele, suurendada energiatõhusust kõigil tasanditel ja kahekordistada taastuvenergia osakaalu ülemaailmses energiaallikate jaotuses.

Komisjon ja Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariik Taani korraldasid aprillis ELi SE4ALL tippkohtumise, kus komisjoni president Barroso esitas kaugeleulatuvat eesmärki aidata arengumaadel tagada 2030. aastaks 500 miljonile inimesele juurdepääs säästva energia teenustele. Komisjon eraldas 400 miljonit eurot energიაvaldkonna meetmeteks Sahara-taguses Aafrikas kombineeritud rahastamise abil. Ühtlasi kujundab EL välja 65 miljoni euro suurust tehnilise abi rahastut ja enam kui 75 miljonit eurot on ette nähtud maapiirkondade elektrifitseerimiseks AKV piirkonnas.

Tänu energiarahastu abil juba rahastatud projektidele peaks AKV piirkonnas rohkem kui 12 miljonil inimesel olema parem juurdepääs ajakohastele energiateenustele.

Rio+20: rohelisema majanduse suunas

Juunis toimunud ÜRO 2012. aasta säästva arengu konverentsil (Rio+20) saavutas EL, et osalisriigid võtavad vastutuse sellistes valdkondades nagu vesi, ookeanid, maa ja ökosüsteemid, inimväärne töö, sotsiaalkaitse, energia, säästev põllumajandus ja toiduga kindlustatus. Konverentsil võeti vastu deklaratsioon „Soovitud tulevikuvision”⁹. Esmakordselt tunnistati, et kaasav roheline majandus on oluline vahend säästva arengu saavutamiseks ja vaesuse vähendamiseks. Samuti tunnistati, et tootmise ja tarbimise mittedäästvate tavade vastu astumiseks tuleb võtta kiireloomulisi meetmeid. Tekkis võimalus teha koostööd paljude riikidega, kes soovivad ühiselt välja töötada rohelist majandust käsitlevat poliitikat. Ka otsustati edasi arendada nii säästva arengu eesmärges kui ka selle tõhusa rahastamise võimalusi.

8 JOIN(2012) 27 final, 3.10.2012.

9 <http://www.un.org/en/sustainablefuture>.

Aastatuhande arengueesmärkide saavutamine

ELi projektid ja programmid aitavad kaasa aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele eri maailmajagudes ja piirkondades. Maailmas tervikuna on tehtud märkimisväärseid edusamme seoses aastatuhande arengueesmärkidega. Kõige uuemate saadaolevate andmete¹⁰ kohaselt on maailmas juba poole võrra vähenenud äärmises vaesuses elavate inimeste osakaal, ja seda juba enne 2015. aastat.

Olulisi edusamme on tehtud puhtale joogiveele juurdepääsu tagamisel ning seoses algharidust omandavate laste ja HIViga nakatunute osakaaluga, hoolimata sellest, et linna- ja maapiirkondade vahel on nendes valdkondades endiselt erinevusi. Lahendamist vajavaid

probleeme on endiselt palju ning eriti jäävad maha teatavad Sahara-taguse Aafrika piirkonnad ja konfliktidest mõjutatud riigid. Üldiselt on vaja eelkõige tegeleda näljavastase võitluse, imikute ja emade suremuse ning vee kvaliteedi ja kanalisatsiooni valdkonnaga.

2015. aasta järgset perioodi hõlmava raamistiku ettevalmistamine

2012. aastal said hoogu juurde ettevalmistused ÜRO eriürituseks (2013. aasta septembris), mille raames on kavas vaadata üle aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel tehtud edusammud, ning üldisemalt arutelud uue, 2015. aasta järgset perioodi hõlmava raamistiku teemal. Alustati tööd komisjoni teatise koostamiseks, sealhulgas avaliku konsultatsiooni kor-

¹⁰ <http://www.un.org/millenniumgoals/pdf/MDG%20Report%202012.pdf>.

raldamiseks, ning juulis määrati volinik Piebalgs 2015. aasta järgset perioodi käsitleva ÜRO kõrgetasemelise komisjoni liikmeks. Teatistes, mille vastuvõtmine on kavandatud 2013. aasta veebruariks, esitatakse ettepanek ELi lähenemisviisi põhimõtete kohta seoses 2015. aasta järgset perioodi hõlmava tervikliku raamistikuga, milles käsitletakse nii vaesuse kaotamist kui ka säästvat arengut. Muu hulgas esitatakse ülevaade aastatuhande arengueesmärkidest ja Rio+20 konverentsi järelemeetmetest. Nõukogu peaks lähenemisviisi kinnitama 2013. aasta juunis.

EL maailmas

2012. aastal keskenduti peamiselt heale valitsemistavale, mis on kaasava ja säästva arengu seisukohast väga oluline. Kooskõlas muutuste kava ja 2011. aasta ühisteatisega „Inimõiguste ja demokraatia tulemuslikum edendamine välistegevuse raames”¹¹ kasutas EL oma erinevaid välisvahendeid, et hõlbustada üleminekuriikides reformide elluviimist, sekkuda aktiivselt kriisiolukordadesse tagamaks stabiilsuse, ning toetada vabu ja õiglasi valimisi. EL vähendas suhteid inimõigusi rikkuvate riikidega ning kehtestas laiaulatuslikud piiravad meetmed repressiivsete režiimide suhtes, suunates selle asemel abi kodanikuühiskonnale ja kannatavale

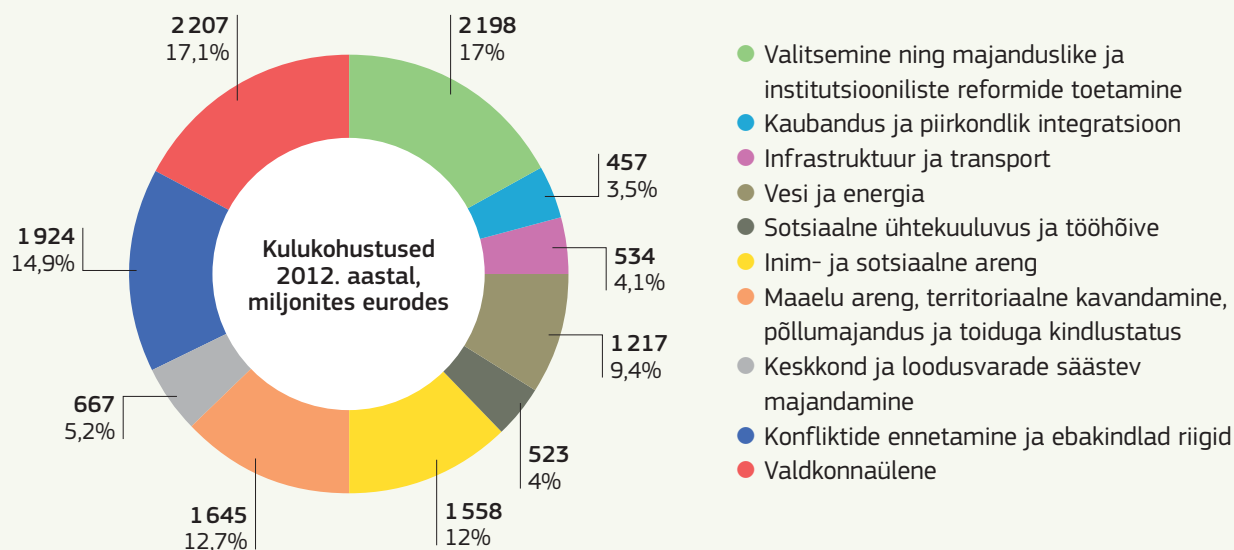
elanikkonnale. Seda rakendati **Süüria** puhul, kus EL peatas süveneva humanitaarkriisi ja inimõiguste süstemaatilise rikkumise tõttu kahepoolse rahalise abi andmise ja kehtestas ranged sanktsioonid, suunates abi otse kannatavale elanikkonnale.

Üldiselt keskendus ELi koostöö kogu maailmas aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele. Vaatamata headele väljavaadetele saavutada 2015. aastaks kõigile kättesaadav algharidus, on endiselt ebatõenäoline, et **Sahara-taguses Aafrikas** saavutatakse peamised aastatuhande arengueesmärgid õigeaegselt. Suured väljakutsed püsivad seoses äärmise vaesuse, laste suremuse ja emade tervisega. ELi toetuse rakendamise tulemused Sahara-taguses Aafrikas olid 2012. aastal head; kokku eraldati 4,014 miljardit eurot. Mitu riiki ületas oma iga-aastaseid eesmärke tänu projektide ja programmide oodatust paremale rakendamisele. Kõige märkimisväärsem näide oli riigis toimunud positiivse arengu järel 40 miljoni euro suuruse eelarveeraldise väljamaksmine **Malawile** 2012. aasta detsembris.

Juunis pidas komisjon kõrgetasemelise konverentsi, kus käsitleti kõige haavatavamate elanikkonnarühmade vastupanuvõime püsivat suurendamist **Saheli piirkonnas**. Konverentsil lepitati kokku vastupanuvõimet käsitleva partnerluse käivitamine mitut sidusrühma

¹¹ KOM(2011) 886 (lõplik), 12.12.2011.

Tabel 2. Euroopa konsensus: ELi arengukoostööga seotud valdkonnad

hõlmava algatuse raames (AGIR – Sahel / „Alliance globale pour l’initiative Résilience” – Sahel).

AGIR esitab tegevuskava piirkonnas elavate kroonilise alatoitluse all kannatavate inimeste vastupanuvõime suurendamiseks. Lisaks kolme aasta jooksul tehtavale võimalikule 750 miljoni euro suurusele investeeringule hooajaliste turvaabinõude rajamiseks oldi üksmeel vajaduses investeerida tervishoidu ja muudesse sotsiaalvaldkondadesse, toiduturgude toimimisse ning naiste, sealhulgas põllumajandussektoris töötavate naiste mõjuvõimu suurendamisse.

Lisaks 2011. aasta põua järel **Aafrika Sarvele** (HoA) eraldatud suuremahulisele ELi abile käivitas komisjon algatuse „Supporting HoA Resilience” (SHARE), et soodustada investeerimist taastumise ja vastupanuvõime valdkondadesse. ELi kaasatuse suurendamiseks aastatel 2012–2013 koostati kavad, mille maksumuseks hinnati enam kui 250 miljonit eurot. Need hõlmasid toetust põllumajandus- ja loomakasvatustoodangu, toitumise, loomatervise, veevarustuse ja loodusvarade majandamise valdkonnale. Algatuse SHARE raames rõhutab komisjon, et suuremat suhtelist rõhku tuleb panna Aafrika Sarve madalatele aladele, mis langevad suures osas kokku piirkondadega, kus on domineeriv (põllumajanduslik) karjakasvatus. SHARE moodustab

osa Aafrika Sarve strateegilisest raamistikust, mis pakub terviklikku lähenemisviisi ELi kaasatusele piirkonnas, toetades seal elavaid inimesi ulatuslikuma rahu, stabiilsuse, turvalisuse ja heaolu saavutamisel vastutusvõimelise valitsuse juhtimisel. Ühtlasi aitavad strateegilise raamistiku edendamisele kaasa suur hulk arengukoostöö projekte ja neli käimasolevat ÜJKP missiooni ja operatsiooni.

Kogu 2012. aasta jooksul oli ELil oluline roll **Malis**, kus tagati rahvusvaheline mobiliseerimine pärast sõjaväelist mässu/riigipööret ja ohtu, et Põhja-Mali läheb terrorirühmituste juhtimise alla. Töötades poliitilise olukorra ummikseisust väljumise nimel, võttis EL meetmeid sõjaväe uuesti ülesehitamiseks ning toetas märkimisväärselt Aafrika ja Prantsuse relvajõudude sekkumist, mille ÜRO Julgeolekunõukogu kiitis heaks 2013. aasta alguses. Et koguda toetust riigi ülesehitamiseks, korraldab EL 2013. aasta mais Malit käsitleva rahastajate konverentsi. Kriis tõi esile, kui tähtis on ELi terviklik lähenemisviis ja otsusekindlus aidata oluliselt kaasa ülesehitamisele, stabiliseerimisele ja kestva rahu rajamisele, eelkõige Põhja-Malis. Samal ajal kui kogu Saheli piirkonnas rahu ja arengu saavutamiseks on vaja leida püsiv lahendus Mali poliitilisele ja turvalisuse kriisile, tuleb tegeleda ka Saheli-üleste turvalisuse ja arenguküsimustega.

Uuendatud **Euroopa naabruspoliitika (ENP)**,¹² mille eesmärk on eelkõige toetada „tugevat demokraatiat”, on suunatud vastastikuse vastutuse edendamisele ning ühisele pühendumisele inimõigustele, demokraatialle ja õigusriigi põhimõttele. Lõuna- ja idapoolsete naaberriikide täiendavaks toetamiseks on mitmesuguseid eraldisi välja makstud katusprogrammide raames, näiteks programm partnerluse, reformi ja kaasava majanduskasvu toetuseks (SPRING) ning idapartnerluse integratsiooni- ja koostööprogramm (EaPIC).

Kogu 2012. aasta jooksul rakendas EL seoses üle teatavate **lõunanaabruse** riikide kandunud araabia kevadega oma meetmeid vastavalt põhimõttele „rohke

ma”,¹³ mille puhul on tegemist stiimulipõhise lähenemisviisiga, mis on välja töötatud reforme teostavate ja „tugevat demokraatiat” rajavate partnerite toetamiseks. Katusprogramm SPRING võimaldab seda põhimõtet praktikas rakendada, tagades lisatoetuse nendele partnerriikidele, kes näitavad üles tõelist pühendumist ja teevad edusamme.

Idanaabruse puhul jätkati ELi koostöö raames partnerriikide reformiprotsesside toetamist. Mais vastu võetud ühisteatis „Idapartnerlus: tegevuskava 2013. aasta sügiseseks tippkohtumiseks”¹⁴ oli oluline samm edasise töö ettevalmistamisel. Täiendavad kahe- ja mitmepoolsed tegevuskavad suunavad partnerluse rakendamist Viinise tippkohtumise eel. Idapartnerluse integratsiooni- ja koostööprogrammi raames eraldati suuremat rahalist abi Armeeniale, Gruusiale ja Moldovale.

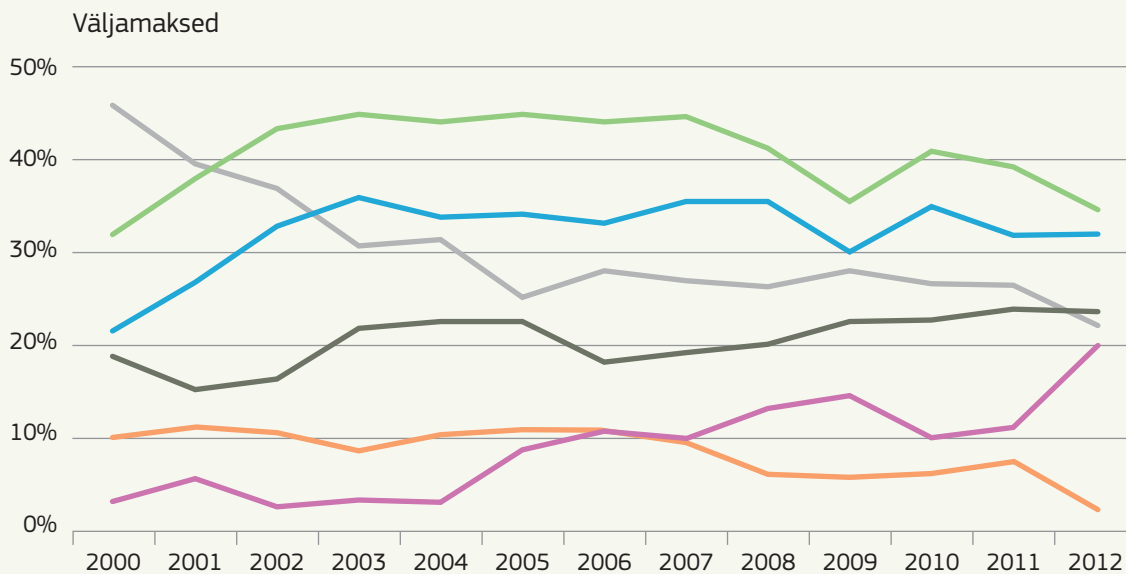
12 ELi arenevad suhted naabruskonna partneritega ja üleminek Vahemere lõunapiirkonnas kavandati 2011. aastal toimunud ENP strateegilise läbivaatamise järel. Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi 25. mai 2011. aasta ühisteatises „Uus lähenemisviis muutuvale naabrusele” kirjeldati uut ENP visiooni, tuginedes 8. märtsil 2011 vastu võetud ühisteatisele „Partnerlus Vahemere lõunapiirkonnaga demokraatia ja ühise heaolu nimel”.

13 Ühisteatis KOM(2011) 0200, 8.3.2011.

14 JOIN(2012) 13 final, 15.5.2012.

Tabel 3. Vaesuse kaotamine 2000–2012

- LDC: vähim arenenud riigid
- OLIC: muud madala sissetulekuga riigid
- LMIC: keskmisest madalama sissetulekuga riigid
- UMIC: keskmisest kõrgema sissetulekuga riigid
- REGION / UNALLOC: piirkondlikud programmid ja jaotamata vahendid
- LDC+OLIC

Piirkondlikest programmidest / jaotamata vahenditest saavad kasu ka vaeseimad riigid LDC+OLIC.

Reform Myanmaris/Birmas

EL toetab Myanmaris/Birmas toimuvat märkimisväärset poliitilist ja majanduslikku üleminekut ning peatas 2012. aasta mais piiravad meetmed. Komisjon teeb nüüd koos valitsusega aktiivselt jõupingutusi arengukoostöö valdkonnas, mille vahendid on enam kui kahekordistunud ja ulatus laienenud. Volinik Piebalgs külastas 2012. aasta veebruaris Myanmarit/Birmat ja teatas 150 miljoni euro suurusest paketist, mille raames toetatakse kahe aasta jooksul riigi demokraatlikke reforme, et aidata edendada säästvat majanduskasvu ja arengut kogu elanikkonna jaoks. Kõnealune pakett, millest 100 miljonit eurot jaotati juba 2012. aasta lõpus, tugineb seni antud toetusele, mis on suunatud tervise, hariduse, elatusvahendite, ümberasustatud isikute ja valitsuse suutlikkuse suurendamise valdkonnale. Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Ashton avas aprillis toimunud visiidi raames ametlikult uue ELi esinduse Yangonis ning septembris algatas EL menetlused selleks, et kehtestada uuesti üldine soodustuste süsteem, mis aitab Myanmaril/Birmal laiendada eksporti Euroopasse. Myanmaris rahukeskus, millel avas 2012. aasta novembris pidulikult komisjoni president Barroso ja millel on rahvustevahelise rahu tagamise protsessis keskne roll, sai ELilt starditoetust.

2012. aastal oli EL eriti aktiivne **Aasias**, pidades enneolematu kõrgetasemeliste kohtumiste, külastuste ja tippkohtumiste seeria, mis kulmineerus novembris Laoses üheksanda Aasia-Euroopa tippkohtumisega. Mitme Aasia partneriga tehti suuri edusamme raamlepingute, partnerlus- ja koostöölepingute ning vabakaubanduslepingute valdkonnas. EL jätkas tööd piirkondlike organisatsioonidega. Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooniga (ASEAN) lepiti kokku uues tegevuskavas, mis keskendub säästvale arengule ja kaasavale majanduskasvule aastatel 2013–2017.

Afganistan oli jätkuvalt prioriteet. Mais kinnitas nõukogu veel kord ELi pikaajalist pühendumust kõnealusele riigile, lubades pärast relvajõudude väljaviimist 2014. aastal säilitada vähemalt senise abi taseme ning toetada Afganistani jõupingutusi tsiviilpolitsei ja õigusriigi põhimõtte rakendamise tõhustamisel. Need kohustused olid Chicagos, Kabulis ja Tokyos toimunud rahvusvahelistel konverentsidel ELi algatuste aluseks. 2012. aasta jooksul eraldas EL tervise- ja sotsiaalkaitsevaldkonna toetuseks 185 miljonit eurot. EL tegeles jätkuvalt õigusriigi küsimusega, pöörates erilist tähelepanu korrakaitsele. Afganistanile antakse abi ka selliste toetust käsitlevate eelarveridade raames nagu inimõigused, kodanikuühiskond ja toiduga kindlustatus.

Endiselt ebakindel ja äärmiselt haavatav **Kesk-Aasia** on ELi jaoks oluline piirkond. 2012. aastal moodustasid ELi arengukoostööga seotud kulukohustused kokku 117 miljonit eurot. ELi Kesk-Aasia strateegia, mis vaadati läbi 2012. aastal,¹⁵ on endiselt tulemuslik, ning välisasjade nõukogu tervitas Kesk-Aasia riikidega suhete tugevdamist ja kinnitas strateegia asjakohasust. Kõik strateegia prioriteetsed valdkonnad on endiselt olulised: inimõigused, õigusriigi põhimõtte, hea valitsemistava ja demokratiseerimine, noored ja haridus, majandusareng, kaubandus ja investeerimine, energia ja transport, keskkonnasäästlikkus ja vesi ning ühiste ohtude ja probleemidega tegelemine. 2012. aastal pandi ELi arengukoostöö raames rõhku haridusele, avaliku sektori finantsjuhtimisele, Kesk-Aasia investeerimisrahastule (IFCA) ning avaliku sektori arengule ja piirkondlikule piiriülesele julgeolekule.

Ladina-Ameerika tervikuna on teinud aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel märkimisväärsed edusamme. ELi kahepoolne koostöö Ladina-Ameerika riikidega oli suunatud paljudele sektoritele, sealhulgas hea valitsemistava, korruptsioonivastane võitlus, haridus, kliima, bioloogiline mitmekesisus ja majanduse toetamine.

15 VÄLISASJADE nõukogu 3179. kohtumine: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/foraff/131149.pdf.

Suhetes **Kariibi mere** piirkonnaga keskenduti 2012. aastal varasematel aastatel käivitatud mitme algatuse järelemeetmetele ja nende lõpuleviimisele. Endiselt oli prioriteediks piirkonnaga peetava poliitilise dialoogi jätkamine ja tugevdamine, sealhulgas peeti poliitilist dialoogi ELi ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide Kariibi mere foorumi (Cariforum) vahel. 2012. aastal loodi Kariibi investeerimisrahastu, mille ametlik käivitamine kavandati 2013. aasta algusesse.

2012. aastal suurenes veelgi Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna tähtsus ELi jaoks, võttes arvesse piirkonna muljetavaldavat majandusarengut ning üha kindlamat ja ulatuslikumat pühendumust demokraatlikele väärtustele ja inimõigustele. Samal ajal on jätnud suhetele jälje murettekitav suundumus rakendada piiravaid kaubandustavasid, nagu Argentina impordilitsentside piirangud, mis on kaubandussuhteid kahjustanud.

2012. aastal võeti vastu ühisteatis „ELi ja Vaikse ookeani piirkonna arengupartnerluse uuendamine”¹⁶. EL jätkas koostööd **Vaikse ookeani** piirkonnaga ning tähtsaim sündmus selle raames oli osalemine augustis Cooki saartel toimunud 43. Vaikse ookeani saarte foorumil. Üritusel osalesid piirkonna riikide juhid ning selle eesmärk oli määrata kindlaks prioriteedid ja anda arenguabi tõhustamiseks väärtuslikku teavet. Teisel ELi ja Vaikse ookeani saarte foorumi ministrite kohtumisel juunis käsitleti julgeoleku-, valitsemistava, inimõiguste, soo-, arengu-, kliimamuutuste ja ookeaniressursside säästva majandamise küsimusi.

Vaatamata jätkuvatele ja kooskõlastatud pingutustele, jääb Vaikse ookeani piirkond maha kõigi aastatuhande arengueesmärkide osas. 2012. aastal kiideti heaks mitu ELi projekti Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikides, et toetada edusamme eesmärkide saavutamisel, muu hulgas eraldati rahalisi vahendeid aastatuhande arengueesmärkide algatuse raames.

Juunis esitas komisjon ettepaneku võtta vastu nõukogu otsuse eelnõu **ülemeremaade ja -territooriumide** ELiga assotsieerimise kohta¹⁷. Kümnes ülemeremaade ja -territooriumide (ÜMTd) ja ELi foorum toimus jaanuaris Brüsselis ning sellel osalesid ÜMTd ja neli liikmesriiki, kellega nad on seotud (Taani, Prantsusmaa, Ühendkuningriik ja Holland). Foorumil arutati assotsieerimise uuendamist ning programmitööd ja vahendite rakendamist Euroopa Arengufondi raames.

¹⁶ JOIN(2012) 06 final, 21.3.2012.

¹⁷ COM(2012) 362 final, 16.7.2012. Ettepanek põhines käesoleva otsuse põhjalikul analüüsil, mitmesuguste konsultatsioonide tulemustel, komisjoni, nõukogu, ÜMTde ja liikmesriikide poliitilistel avaldustel ning välisuuringutel.

Vaadates tulevikku

2013. aasta on otsustava tähtsusega arutelude kujundamisel 2015. aasta järgset perioodi hõlmava raamistiku teemal, kuna 2013. aasta veebruaris võtab komisjon vastu oma teatise „Inimväärne elu kõigile: vaesuse kaotamine ja maailmale säästva tuleviku tagamine”. Dokumenti käsitlevate nõukogu järelduste vastuvõtmine on kavandatud 2013. aasta juunisse ning sellega kinnitatakse ELi ühtset lähenemisviisi seoses 2015. aasta järgset perioodi hõlmava raamistiku aruteludega. See on eriti oluline, pidades silmas 2013. aasta septembris toimuvat ÜRO eriüritust, et vaadata üle aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel tehtud edusammud. Kõnealuse uue, 2015. aasta järgset perioodi hõlmava raamistiku üldine eesmärk peaks olema tagada 2030. aastaks kõigile inimväärne elu – vaesuse kaotamine kõigis mõõtmetes (majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnamõõde) ning maailmale säästva tuleviku loomine.

Komisjon täiendab oma tegevust, tehes suuri jõupingutusi avaliku mõttevahetuse algatamiseks 2013. aasta Euroopa arenguaruande teemal, mille avaldamine on kavandatud 2013. aasta aprilli ja mis kannab pealkirja „2015. aasta järgne aeg: ülemaailmne töö kaasava ja säästva tuleviku nimel”,¹⁸ ning suurendades veelgi ELi panust ülemaailmsesse dialoogi. 2013. aasta novembris toimuvad Euroopa arengupäevad keskenduvad samuti arengu tulevikule.

Euroopa Parlamendi ja nõukoguga peetavad läbirääkimised mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 teemal jätkuvad, pidades silmas institutsioonidevahelise kokkuleppe saavutamist, mille tulemusena võetakse 2013. aastaks vastu rahastamisvahendeid käsitlevad määrused. Komisjon jätkab muutuste kava rakendamist, mis on mitmeaastase finantsraamistiku 2014–2020 puhul samuti programmitöö keskmes.

Kuigi diferentseerimine algab alles uute rahastamisvahenditega, alustab komisjon juba selle nimel töötamist, et tagada sujuv üleminek uutele partnerlustele. Praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames programmide rakendamisel keskendub komisjon pikaajalisele jätkusuutlikkusele.

¹⁸ <http://www.erd-report.eu/erd/index.html>.

Euroopa Komisjon

2013. aasta aruanne Euroopa Liidu arengu- ja välisabipoliitika ning selle rakendamise kohta 2012. aastal. Tähtsamate osade kokkuvõte

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2013

2013 – 20 lk – 21 x 29,7 cm

ISBN: 978-92-79-31216-8

doi: 10.2841/7847

ISSN: 1831-2098

Täiendav teave väliskoostöö kohta:

Info Point External Co-operation

Publications, visits, conferences

http://ec.europa.eu/europeaid/infopoint/index_en.htm

Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastuseid
Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele
Tasuta infotelefon*

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist
00 800 numbritele või on need kõned tasulised.

KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- ELi raamatukauplusest EU Bookshop
(<http://bookshop.europa.eu/et/home/>)
- Euroopa Liidu esindustest ja delegatsioonidest. Nende kontaktandmed saab veebisaidilt <http://ec.europa.eu> või saates faksi numbrile +352 2929 42758.

Tasulised väljaanded:

- ELi raamatukauplusest EU Bookshop
(<http://bookshop.europa.eu/et/home/>)

Tasuliste väljaannete tellimine (näiteks Euroopa Liidu Teataja ja Euroopa Liidu Kohtu kohtulahendite kogumikud):

Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm)

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-79-31216-8

9 789279 312168